

Vlaanderen
is wetenschap

Reglement van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI) - INBO

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Reglement van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI) - INBO¹

Dit reglement regelt de procedure voor de behandeling van meldingen van vermeende inbreuken op de wetenschappelijke integriteit aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (Vlaamse Overheid).

1. De Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI) van het INBO

1.1. Samenstelling van de CWI

De leden van de CWI worden door het Managementteam (MT) van het INBO aangesteld. De CWI bestaat uit nominatief benoemde leden en is als volgt samengesteld:

- de **voorzitter**;
- minimaal drie onderzoekers, uit drie verschillende teams; één van hen wordt benoemd als **secretaris**.
- de **verantwoordelijke Algemene Integriteit** van het INBO, die ook optreedt als plaatsvervangend voorzitter.

De aanstelling van de leden geldt voor een termijn van vier jaar die éénmaal verlengd kan worden. Het mandaat van de voorzitter duurt eveneens vier jaar en kan, mits instemming door het MT, maximaal éénmaal verlengd worden.

Ingeval de voorzitter van de CWI verhinderd is om zijn werkzaamheden uit te oefenen omwille van een belangenconflict of een andere reden, treedt de vaste plaatsvervanger op als voorzitter.

Ingeval een ander lid van de CWI verhinderd is om zijn werkzaamheden als lid van deze commissie uit te oefenen omwille van een belangenconflict of een andere reden, wordt hij niet vervangen.

De vergaderingen van de commissie worden voorgezeten door de voorzitter.

De voorzitter en alle leden van de commissie zijn stemgerechtigd en hebben elk één stem.

De commissie kan alleen geldig beraadslagen en stemmen als tenminste de voorzitter (of zijn plaatsvervanger) en twee reguliere leden (onderzoekers) aanwezig zijn.

¹ Dit document kwam tot stand op basis van het document "Procedure voor het behandelen van meldingen" (KULeuven, 19 december 2017, nr. 472), en dankzij intense terugkoppeling met dhr. Bert Seghers (VCWI).

1.2. Organisatie en activiteiten van de CWI

De CWI organiseert tenminste één vergadering per jaar voor de bespreking van de activiteiten van het voorbije kalenderjaar en van de opmaak van ev. plannen voor het nieuwe kalenderjaar. Deze vergadering gaat dan ook bij voorkeur door in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar.

Daarnaast vergadert de CWI bij ontvangst van elke melding. De secretaris (die de melding ontvangt) stelt de melding ter beschikking van de CWI-leden en plant de vergadering. Voor meer informatie over de concrete behandeling van meldingen, zie 3.4.

1.3. De inzet van deskundigen

De commissie kan zich laten bijstaan door deskundigen of aan hen de opdracht geven vaststellingen te doen of een technisch advies te verlenen. De omschrijving van een dergelijke opdracht bevat tenminste:

- 1° de naam van de aangestelde deskundige;
- 2° de omschrijving van de vraag² aan of opdracht van de deskundige;
- 3° alle relevante elementen die nodig zijn om de opdracht te kunnen uitvoeren;
- 4° de termijn waarin het vaststellingsrapport aan de CWI moet worden bezorgd.

De opdracht wordt bij voorkeur digitaal bezorgd aan de aangewezen deskundige.

2. Opstellen en wijzigen reglement CWI

Het MT kan het Reglement van de CWI wijzigen. Hiertoe kan het CWI gevraagd worden een voorstel van aanpassing voor te bereiden.

3. De CWI-procedure

3.1. Definities

Melder: de persoon (of personen) die de melding doet (doen). De melder dient geen persoonlijk belang aan te tonen en is ook niet noodzakelijk werknemer van INBO of EV INBO.

Betrokkene: de onderzoeker op wie de melding betrekking heeft of wie tijdens de behandeling van de melding door de CWI eveneens voorwerp gaat uitmaken van dit onderzoek / deze behandeling.

Wetenschapsfraude: overkoepelende term voor (i) het verzinnen van gegevens; (ii) het vervalsen van gegevens; en (iii) het overnemen van andermans werk zonder adequate melding daarvan (plagiaat).

Bedenkelijke onderzoekspraktijken: zijn onderzoekspraktijken die afwijken van de algemeen aanvaarde normen binnen de wetenschapspraktijk zoals - maar niet beperkt tot - onjuiste attributie (bv. *guest*, *gift* of *ghost* auteurschap, het negeren van medewerkers en/of collega's die een aanzienlijke bijdrage leverden), het niet vermelden van een belangenconflict, het weglaten van ongewenste uitkomsten en andere praktijken.

² Typisch wordt een vraag geformuleerd als volgt "Hoe gangbaar is dit gedrag in deze discipline?". Op basis van het antwoord van de expert is het aan de CWI om een advies op te stellen.

Integriteitsschending: gedrag dat als problematisch wordt beschouwd vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit, zoals afgebakend in de Europese Gedragscode voor Wetenschappelijke Integriteit (ALLEA, 2017). Dit begrip omvat wetenschapsfraude en bedenkelijke onderzoekspraktijken. Fouten en vergissingen die te goeder trouw gebeuren (honest error) of meningsverschillen worden vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit niét als integriteitsschendingen bestempeld.

3.2. Doelstelling

De CWI heeft de opdracht om in een adviesrapport te oordelen in hoeverre gemeld gedrag een schending uitmaakt van de wetenschappelijke integriteit. De CWI-procedure kadert in de handhaving van de goede wetenschapspraktijk in het INBO. Ze dient in eerste orde ter ondersteuning en remediëring van de wetenschap en is niet bedoeld als tucht-, noch als juridische procedure. Ingeval een ernstige integriteitsschending wordt vastgesteld, kan het CWI-advies wel aanleiding geven tot het opstarten van een tuchtprocedure overeenkomstig de toepasselijke reglementen.

3.3. Toepassingsgebied – ontvankelijkheid

De CWI kan zich enkel uitspreken over de vraag of er sprake is van een integriteitsschending. Andere (aspecten van) meldingen vallen buiten de bevoegdheid van de CWI. Ingeval een melding gedragingen bevat die (ook) kunnen onderzocht worden door andere organen binnen het INBO of de Vlaamse Overheid, kan de CWI met deze organen afstemmen welke instantie het onderzoek voert, dan wel of er een gezamenlijk onderzoek wordt opgezet.

De CWI behandelt enkel meldingen i.v.m. feiten gepleegd op een ogenblik dat de betrokkene een **band** had met het INBO. De **verjaringstermijn** voor meldingen verstrijkt zes jaar na het plegen van de integriteitsschending of zes jaar na publicatie. De CWI behandelt dezelfde feiten slechts eenmaal, tenzij er een nieuwe melding geschiedt door een tweede melder die nieuwe elementen toevoegt aan het dossier. Anonieme meldingen (d.i. meldingen zonder informatie over de identiteit van de melder) worden in de regel niet behandeld door de CWI, tenzij de ernst van de beschuldiging en de volledigheid van de bewijzen dit toch vereisen.

3.4. Behandeling van een melding door de CWI

Meldingen van een mogelijke integriteitsschending worden toegestuurd aan het meldpunt (intra-website van het INBO). In regel neemt de secretaris van de CWI de melding steeds in behandeling, behalve indien andere afspraken gemaakt werden binnen de CWI (bv. tijdens lange afwezigheid van de secretaris). Elke melding wordt tijdens een specifiek hiervoor georganiseerd overleg (ev. digitaal) behandeld.

De CWI gaat hierbij in eerste instantie na of de melding **ontvankelijk** is m.a.w. of ze onder het toepassingsgebied van de CWI valt (zie 3.4.). Een ontvankelijke melding voldoet aan de volgende voorwaarden:

- bevat de naam en de contactinformatie van de melder
- bevat de naam van de betrokkene van wie de integriteit in vraag wordt gesteld
- beschrijft helder de mogelijke integriteitsschending
- geeft aan waarom dat gedrag in strijd is met de Europese gedragscode voor Wetenschappelijke Integriteit (ALLEA, 2017)
- de betrokkene had een band met het INBO op het moment van de vastgestelde feiten
- de feiten zijn niet verjaard (dus zijn niet ouder dan 6 jaar op het moment van de melding; definitie, zie onder 3.3)

Het resultaat van deze beraadslaging wordt vastgelegd in het document “besluit ontvankelijkheidsanalyse”.

Onontvankelijke meldingen

Indien een melding niet ontvankelijk is, brengt de voorzitter van de CWI de melder daarvan op de hoogte a.h.v. bovenvernoemd document. De betrokkene wordt in de regel niet ingelicht. Voor zover dit mogelijk en noodzakelijk is op basis van de inhoud van de melding verwijst de voorzitter de melder door naar de bevoegde instantie.

Ontvankelijke meldingen

In het geval van een ontvankelijk verklaarde melding, gaat de CWI tijdens dezelfde vergadering na in hoeverre de melding op basis van de beschikbare informatie als gegrond kan worden verklaard. Indien de melding als gegrond wordt verklaard, wordt ter zitting beslist of er nog extra informatie dient te worden verzameld. Hierbij wordt tevens bepaald of dit gebeurt via een hoorzitting en/of de inschakeling van deskundigen. Bij een hoorzitting wordt tenminste de melder en de betrokkene ondervraagd door de CWI. Daarnaast kunnen eveneens andere relevante partijen en de ev. ingezette deskundigen worden gehoord. De CWI maakt enkel gebruik van specifiek aangestelde deskundigen om klaarheid te scheppen in technisch complexere zaken.

In het geval van een ontvankelijke melding waarbij, zonder bijkomend onderzoek, blijkt dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene, een INBO-collega of het INBO als instelling op geen enkele wijze in het gedrang komt, stelt de CWI vast dat de melding **manifest ongegrond** is. In een dergelijk geval wordt geen onderzoek opgestart. De voorzitter van de CWI stelt de melder in kennis van het manifest ongegrond karakter van de melding. De betrokkene wordt in de regel niet ingelicht.

Een melding wordt eveneens beschouwd als **ongegrond** indien de CWI ondanks een ev. door deskundigen (zie ook onder 1) uitgevoerd onderzoek onvoldoende bewijzen vindt om aan te nemen dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene, INBO-collega's of het INBO als instelling in het gedrang komt. In voorkomend geval stelt de CWI een gemotiveerd advies van niet-probleematisch gedrag vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit op. Dit gemotiveerd advies wordt aan de melder en het MT toegestuurd.

Een melding wordt beschouwd als **gegrond** indien de CWI vaststelt dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene of de instelling (INBO) in het gedrang komt. In dat geval beschrijft de CWI in haar adviesrapport de inbreuk op de wetenschappelijke integriteit, samen met een kwalificatie van de ernst. Dit vormt het voorlopig gemotiveerd advies.

Het **voorlopig gemotiveerd advies** wordt door de CWI bezorgd aan de melder en de betrokkene. De voorzitter van de CWI wijst op de betrouwbaarheid van het advies. Indien de CWI dit wenselijk acht kan het gemotiveerd advies ook een opvolgingsadvies bevatten. Hierin kunnen aanbevelingen geformuleerd worden om desgevallend het (integriteits) beleid bij te sturen.

Melder en betrokkene beschikken vervolgens elk over een termijn van 14 kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag volgend op de ontvangst van het advies, om een **antwoord** aan de CWI toe te sturen. Op basis hiervan maakt de CWI een **definitief gemotiveerd advies** op, dat aan de melder, de betrokkene en het MT wordt toegestuurd.

3.5 Tweede advies door de VCWI

Elke partij (de melder, de betrokkene en/of het MT) is in de mogelijkheid een **2de advies** over het definitief gemotiveerd advies van de CWI aan te vragen bij de Vlaamse Commissie Wetenschappelijke Integriteit (VCWI — procedure, zie [hier](#)). Deze aanvraag moet ingediend worden bij de VCWI ten laatste 30 kalenderdagen na de ontvangst van het definitief gemotiveerde advies van de CWI.

Een aanvraag tot 2de advies kan de grond van de zaak (schuldvraag) betreffen, maar ook de gevolgde procedure en de gepaste maatregelen/sancties. Dit 2de advies wordt door de VCWI steeds toegestuurd aan het CWI, MT, de melder en de betrokkene, ten laatste binnen de 6 maanden na de start van de behandeling door de VCWI. Met een dergelijk 2de advies van de VCWI kan het MT van het INBO terdege rekening houden bij het nemen van een gemotiveerde beslissing en de ev. bijhorende maatregelen, zowel in het kader van de betreffende casus als ter voorkoming van gelijkaardige situaties in de toekomst.

3.6. Behandeling door het MT

Op een eerstvolgende MT-raadvergadering wordt een **gemotiveerde beslissing** genomen. De beslissing wordt aan de leden van de CWI, en aan de melder en betrokkene meegedeeld. De melder noch de betrokkene kunnen hierop een recht van antwoord uitoefenen.

Bij elke gegronde melding kan het MT beslissen over de **eventuele verdere stappen** buiten het kader van de CWI-procedure, zoals het opstarten van een tuchtprocedure overeenkomstig de toepasselijke procedures of het starten van een juridische procedure tegen de betrokkene.

3.7. Vertrouwelijk karakter

Gelet op de eigen finaliteit is de CWI-procedure per definitie vertrouwelijk. Eenieder die met een concreet CWI-dossier in aanraking komt, als melder, betrokkene, lid van de CWI of op een andere wijze, is ertoe gehouden het vertrouwelijk karakter van de procedure te respecteren t.o.v. eenieder die niet bij de procedure betrokken is. Het niet respecteren van de vertrouwelijkheid van de procedure door een persoon kan aanzien worden als een schending van de Algemene integriteit.

Door melding te maken accepteert de melder het vertrouwelijk karakter van de procedure. De naam van de melder wordt in principe niet bekendgemaakt aan de betrokkene behalve indien de melder daarmee instemt of de CWI vaststelt dat het meedelen van de naam van de melder aan de betrokkene noodzakelijk is om het onderzoek op adequate wijze te kunnen voeren. In het laatste geval wordt de melder hierover geïnformeerd door de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter van de CWI.

Ten opzichte van derden kan de vertrouwelijkheid worden doorbroken in de volgende gevallen:

- de remediëring of opvolging verlangt dit (bijvoorbeeld: publicatie van een retraction note, informeren van de wetenschappelijke instelling waar een medewerker thans/ook actief is, bepaalde uitkomsten van een tuchtprocedure, ...);
- dit wordt noodzakelijk geacht na afweging van alle relevante belangen zoals - maar niet beperkt tot - de bescherming van de identiteit van de betrokkenen in de procedure, de onafhankelijkheid van het onderzoek, het belang van de instelling, het belang van de financier, het algemeen belang en/of de belangen van eventueel betrokken derde onderzoeksinstituten en onderzoekers; en/of
- de feiten waarop de melding betrekking heeft buiten de CWI-procedure om of als gevolg van miskenning van die procedure hebben publieke bekendheid verkregen waardoor het INBO zich verplicht ziet publiek te reageren. In dergelijke gevallen staat de voorzitter van het MT of een door hem gedelegeerde persoon in voor de externe communicatie.